

Marek Benda brečí kvůli nízkému výběru windfall tax u bank? Sáhnout si do svědomí, vzkazuje Šichtařová

9.4.2024 - Markéta Šichtařová | Svobodní

INVENTURA MARKÉTY ŠICHTAŘOVÉ

V minulém roce se poprvé od roku 2019 podařilo snížit celoroční úroveň zadlužení v poměru k HDP. Na žádné chlubení to však není, když si uvědomíme, že je růst hrubého domácího produktu způsoben nafukováním státu. „Jak velké je zkreslení HDP způsobené tím, že stát se za administrativy Bidena a von der Leyenové a Fialy zvětšil? Nevíme. Víme ale, že ke zvětšení došlo, a proto tu zkreslení být musí. A proto je falešný argument, že se konsolidují veřejné finance k HDP. Ten sice může statisticky růst, a přesto to může znamenat nižší hospodářský výkon a větší stát, ale žádný pokrok ve veřejných financích,“ říká pro ParlamentníListy.cz Markéta Šichtařová.

Poprvé od roku 2019 se v minulém roce podařilo snížit celoroční úroveň zadlužení v poměru k HDP, a to z 44,2 % HDP v roce 2022 na loňská 44 % HDP. Dá se mluvit o tom, že se veřejné finance stabilizují? Co k tomu pomohlo?

Nene! Takhle by to bylo až moc jednoduché. Realita je, bohužel, mnohem komplikovanější.

Nejprve musím říci, že ano, skutečně se statisticky podařilo snížit celoroční úroveň zadlužení v poměru k HDP. O tom žádná. Ale když to řekneme takto, zní to jako skvělá věc. Koumavý člověk se ale hned ptá: Jak je ale možné, že se snižuje podíl dluhu k HDP, když každoročně máme schodek rozpočtu, a veřejný dluh je jen součtem jednotlivých schodků? A jak to, že stát jasně roste (protože růst příjmů rozpočtu je vyšší než míra inflace), a současně se zdá, že se veřejné finance konsolidují? Tak já vám to vysvětlím.

HDP země se rozpadá podle mainstreamové ekonomické teorie na čtyři složky: Spotřebu obyvatel, investice, čistý export a vládní výdaje. A právně v nich je problém. Je načas zpochybnit tvrzení, že výkon ekonomiky (HDP) se rovná součtu těchto čtyř složek.

Vezměme si situaci, kdy stát zaměstná 100 nových státních úředníků, kteří rozhodují o přidělení dotací. Tyto úředníky přetáhne od soukromého sektoru. Mezd je v ekonomice vyplaceno stále stejně, jen 100 lidí už nepracuje pro soukromé společnosti, nýbrž pro stát vykonává zhora kontraproduktivní činnost. HDP se statisticky nezmění. V realitě se ale výkonnost ekonomiky zhorší, nevzniká nic užitečného, vzniká jen zátěž.

Jiný příklad: Stát se rozhodne dotovat neziskovou organizaci provádějící osvětu na školách. Aby na financování této neziskovky měl peníze, zvýší daně. Ze soukromého sektoru vysaje 1 milion korun, který chybí soukromým společnostem na investice do výroby. Tento milion korun stát investuje do osvěty na školách. HDP se statisticky nezmění, protože o co klesnou soukromé investice, o to vzrostou výdaje státu. Jenomže v realitě firmy přestávají investovat do výroby, hospodářský výkon se zhoršuje.

Poslední příklad: Stát například tvrdí, že klesá daňová kvóta, tedy podíl daní na HDP, protože roste HDP. Statisticky má pravdu. Jenomže růst HDP je způsoben jen nafukováním státu, což hospodářský výkon zmenšuje, a současně firmy se cítí drceny vyšším přerozdělováním. Daňová kvóta tedy

nevystihuje realitu.

A nyní se touto optikou podívejme na aktuální euroatlantickou realitu. Upřímně – jak velké je zkreslení HDP způsobené tím, že stát se za administrativy Bidena a von der Leyenové a Fialy zvětšil? Nevíme. Víme ale, že ke zvětšení došlo, a proto tu zkreslení být musí. A proto – je falešný argument, že se konsolidují veřejné finance k HDP. HDP sice může statisticky růst, ale přesto to může znamenat nižší hospodářský výkon a větší stát a žádný pokrok ve veřejných financích.

Tenhle týden jsem se dočetl, že cena zlata explodovala. To by mohlo velet k jeho prodeji. Jinde jsem se dozvěděl, že z dlouhodobého hlediska je aktuální cena zlata a její raketový růst teprve na svém začátku, což by pro změnu nabádalo k jeho nákupu. Na počátku roku byly slyšet hlasy, že zlato je teď moc drahé a že se nevyplatí jej nakupovat. Jak to tedy je?

Můj hlas to rozhodně nebyl, který by na začátku roku tvrdil, že cena zlata je už moc vysoko a nevyplatí se ho nakupovat. Naopak, svým klientům, kteří za mnou přicházejí a ptají se na nákup zlata, říkám, že si myslím, že letos se historické maximum posune ještě mnohokrát a na začátku roku jsem tvrdila, že letošek bude rokem zlata. Za mne je nákup zlata namísto dokonce i teď.

Například akciové indexy nejsou příliš vzdálené dva nebo tři roky starým úrovním. Jenomže inflace od té doby byla globálně značná! Ceny akcií inflaci z globálního pohledu zdaleka nestačily. Není proto tak těžké dát si dvě a dvě dohromady a odvodit, že cena zlata, která od počátku doby covidové téměř soustavně rostla, je lepší ochranou proti inflaci než cenné papíry. A přesně k tomuto názoru nyní masově dospívají nejen Evropané a Američané, ale hlavně také Asiaté. Konkrétně Indové a Číňané.

Indie i Čína jsou obrovské trhy a zlato na nich má coby uchovatel hodnoty velkou tradici. Indii aktuálně roste její kupní síla, zatímco její inflace a znehodnocení rupie nejsou triviální. Takže volba Indů je jasná. Ještě větší je efekt Číny. Světové agentury přinesly obrázky Číňanů stojících fronty na zlato. Tady je problém ještě o něco komplexnější.

Možná vás to překvapí, ale Čína má zásadní makroekonomické problémy. Čínské prodeje aut sice v březnu meziročně vzrostly o 7 %, což se může zdát dobré, ale tento pocit nás okamžitě opustí, když doplníme, že o měsíc dřív, v únoru, prodeje aut v Číně propadly o 21 % meziročně. Čína dokonce uvolnila úvěrový poměr pro nákup vozidel, což znamená, že banky nyní smějí zájemcům půjčit na koupi auta s menším vstupním kapitálem žadatele. A čínský juan oslabuje, dokonce se přiblížil hranici 2% povoleného denního pásma pro obchodování. Číňané zkrátka chudnou, jakkoliv to oficiální statistiky nevykazují, a to třeba i proto, že měli své úspory zaparkované v nemovitostech, ale čínský realitní trh se zhroutil. A tak je reakce Číňanů opět logická: hromadně se obracejí ke zlatu.

Do toho poptávku po zlatu přizívají i samotné centrální banky, které natolik „důvěřují“ své vlastní měnové politice, že raději než fiat měny, které jejich politika znehodnocuje, shromažďují do devizových rezerv zlato, kterému věří více, že devizové rezervy neznehodnotí. Do tohoto započítejte výrazně zhoršenou geopolitickou situaci. A poslední třeshinkou na dortu je fakt, že Tchaj-wan zasáhlo ničivé zemětřesení – nejsilnější za čtvrt století. Některé budovy se rozpadly či zhroutily. Tchaj-wan je přitom velmocí pro výrobu čipů.

Tohle všechno dohromady je jasné vysvětlení, proč ceny zlata mají a ještě budou mít důvod k růstu.

Předseda poslaneckého klubu ODS Marek Benda v rozhovoru pro CNN Prima News prohlásil, že se „mimořádně zlobí na banky“. Důvodem je skutečnost, že šestice bank, jichž se týká windfall tax, si optimalizovaly odvody a namísto očekávaných 33 miliard korun odvedly jen 700 milionů korun. „To, co předvedly, byl účetní trik, bylo to hluboce nefér a ještě se zamysleme nad tím, jak tu situaci řešit,“

konstatoval. Jaké má vláda možnosti, aby z bank dostala peníze, s nimiž počítala?

Vláda má jedinou možnost: A to vrátit se do reality a přiznat, že odvody, se kterými počítala, byly nesmyslné, nadsazené, celá windfall tax byla podvodem na voliče, protože se snažila učinit z bank obětní beránky a předhodit je jako „viníky“ ekonomických problémů. Windfall tax od počátku v sobě neměla špetku racionality. Když teď politici brečí, že nevynesla tolik, kolik si plánovali, měli by si primárně sáhnout sami sobě o svědomí a připustit, že jejich očekávání byla prostě naivní.

Prokuratura v belgickém Lutychu potvrdila, že vyšetřovatelé Úřadu evropského veřejného žalobce si převzali od belgických žalobců případ, v němž je předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová vyšetřována kvůli „zasahování do veřejných funkcí, ničení SMS, korupci a střetu zájmů“. Důvodem je skutečnost, že si šéfka Evropské komise v době přípravy obřího kontraktu dodávek stovek milionů vakcín Pfizeru pro Evropskou unii v květnu 2021 psala SMS zprávy s Albertem Bourlou, generálním ředitelem této americké farmaceutické společnosti, a tato osobní diplomacie měla sehrát v dohodě velkou roli. Je vůbec reálné, že by na této úrovni mohlo dojít ke korupci, když sama Evropská komise vyhlašuje plány na ráznější postup proti korupci a místopředsedkyně EK Věra Jourová, která má v unijní exekutivě na starosti transparentnost a dodržování evropských hodnot, říká: „Korupce je jako rakovina. Pokud se nechá volně bujet, zadusí demokratickou společnost a zničí její instituce“?

Ale jistě, že to je možné! Všimněte si, že ve všech režimech vždy nejvíc másla na hlavě mají ti největší rétoričtí bijci proti korupci. Míra korupce rozhodně není funkcí toho, jak moc kdo veřejně proti korupci křičí; míra korupce je funkcí především jedné věci (a pak pár dalších drobností) - velikosti státu. Čím větší stát, čím větší spravovaný rozpočet ovládaný veřejným aparátem, tím větší prostor pro korupci. Pokud stát ovládá 1 % vyprodukovaných peněz ve státě, může rozkrást maximálně toto jedno procento. Pokud nějaký stát ovládá 50 % peněz vyprodukovaných v té zemi, může teoreticky rozkrást celých těchto 50 %. A teď si představte, že EU jako celek již přerozděluje přes státy něco nepatrně nad 50 % svého HDP.

Velký ohlas, soudě podle rozsáhlé diskuse mezi čtenáři, vyvolal článek, v němž sociolog bydlení ze Sociologického ústavu Akademie věd označil za problém českého trhu s byty to, že velká část z nich je prázdná. „My jsme vždycky doporučovali a nebyli jsme za to moc populární, aby se daně z nemovitosti výrazně zvýšily. Zejména u bytů, které jsou prázdné,“ uvedl. Co si o výzkumu a závěru z něj akademiky vyvozeného myslíte?

To není žádný výzkum, to je ideologický výkřik závistivého levičáckého člověka, který chce řídit životy a majetek ostatních.

Chcete vědět, proč se Češi nemohou dostat k bydlení? Ve světě, ve kterém centrální banky mohou neomezeně tisknout peníze, tím způsobovat inflaci a manipulovat s cenami aktiv, nutně musí docházet ke zdražování cen nemovitostí. Děje se to všude, kde k tisku peněz dochází.

Nový skotský zákon pro potlačování nenávisti představuje dosud nevídanou formu cenzury ve svobodném světě. Postihovány mají být veškeré formy nenávistného projevu. Ale co je nenávistný projev, má být na interpretaci „poškozeného“. Policie má následně vyhodnotit, zda došlo k porušení zákona. Ale i pokud nedošlo, může věc označit jako „nekrimální nenávistný incident“, který sice není postihován, ale je zaznamenán v trestním rejstříku. Nenávistné projevy mají být i díky značnému úsilí Věry Jourové zařazeny mezi trestné činy EU. Nedostane se zavedení slovního euro-zločinu do konfliktu se svobodou slova?

Konflikt se svobodou slova v EU existuje už dávno. A současně nyní se děje ještě víc nebezpečná věc: Právní princip presumpce nevinny se převrací v princip presumpce viny. Cokoliv, co státu, který

vykazuje stále víc a víc totalitárních znaků, bude nepohodlné, bude označeno za nenávistný projev. Svoboda slova tím skončí. Se svobodou slova ale současně končí demokracie, neb demokracie je založená na možnosti volit i někoho jiného než toho, kdo si diktuje stávající politiku. Cenzura je logický a historicky známý nástroj na upevnění moci vládnoucí garnitury.

<https://svobodni.cz/novinky/marek-benda-brecci-kvuli-nizkemu-vyberu-windfall-tax-u-bank-sahnout-si-do-svedomi-vzkazuje-sichtarova>